

Karolina Tybuchowska-Hartlińska

Budżet partycypacyjny – nowe narzędzie w rękach obywateli

Political Preferences nr 12, 137-163

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Karolina Tybuchowska-Hartlińska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska

**BUDŻET PARTYCYPACYJNY –
NOWE NARZĘDZIE W RĘKACH OBYWATELI**

Abstract:

The main objective of the study is to show the willingness of citizens to act, through the prism of opportunities offered by participation at the local level. Mainly, they concern the potential allocation of financial resources at the municipal level, in various aspects of local life such as improving safety, investments, culture, sport and recreation.

The study shows that issues related to investments, infrastructure and local security are more important for the respondents than those relating to culture, art and sport and recreation. It is also noted that the supporters of Bronisław Komorowski in the first and second round of the elections for the office of the President of the Republic of Poland (in 2015) form the most active electorate. However, in the case of declared political views the leftish electorate slightly prevails. Taking into consideration particular age groups, middle-aged persons (aged 35-44 and 45-54) appeared to show bigger engagement, while the least active were persons above 65 years of age.

Key words:

participation, Poland, participatory budgeting, local government

Wprowadzenie

Udział obywateli w życiu publicznym jest postrzegany jako istotny aspekt demokracji. Obecnie najbardziej dynamicznym narzędziem demokracji bezpośredniej rozwijającym się w samorządzie lokalnym jest budżet partycypacyjny (BP). W ostatniej dekadzie zauważalnie wzrosło zainteresowanie

i wdrażanie idei BP w Europie. Od roku 2000 dołączały do tej inicjatywy kolejne europejskie miasta, począwszy od Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji i Hiszpanii. W Polsce pierwszym miastem, które wprowadziło takie rozwiązanie był Sopot (Gomez, Rios Insua, Alfaro 2016).

Głównym celem opracowania jest ukazanie chęci działań obywateli przez pryzmat wykorzystywania możliwości, jakie daje partycypacja na poziomie lokalnym¹. W głównej mierze dotyczą one potencjalnej alokacji środków finansowych na poziomie gminy, w różnych aspektach życia lokalnego, takich jak: poprawa bezpieczeństwa, inwestycje, kultura, sport i rekreacja. Prezentowane wyniki badań zostały zgromadzone w ramach ogólnopolskiego projektu badawczego „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”. W 2015 r. próba została dobrana w sposób kwotowo-warstwowy (N=926). W badanej grupie znalazły się 483 kobiety (52,2%) i 443 mężczyzn (47,8%), próba była zróżnicowana ze względu na wiek (18-24 lata: N=105, 11,3%; 25-34 lata: N=182, 19,7%; 35-44 lata: N=163, 17,6%; 45-54 lata: N=142, 15,3%; 55-64 lata: N=164, 17,7%, powyżej 65 lat: N=170, 18,4%), wykształcenie (bez wykształcenia: N=2, 0,2%; podstawowe/gimnazjalne: N=31, 3,3%; zawodowe: N=177, 19,1%; średnie/politeczne: N=341, 36,8%; wyższe (ukończone studia licencjackie lub magisterskie): N=375, 40,5%), stan cywilny (panna/kawaler: N=271, 29,3%; zamężna/żonaty: N=519, 56,0%; rozwódka/rozwodnik: N=58, wdowa/wdowiec: 6,3%; N=78, 8,4%) oraz miejsce zamieszkania (wieś: N=357, 38,6%; miasto do 20 tysięcy mieszkańców: N=116, 12,5% ; miasto 20-100 tysięcy mieszkańców: N=109, 11,8%; miasto 100-200 tysięcy mieszkańców: N=115, 12,4% miasto powyżej 200 tysięcy mieszkańców: N=229, 24,7%).

Budżet partycypacyjny zapoczątkowany został w Ameryce Południowej we wczesnych latach 90. XX w. Od tego czasu koncepcja ta obiegła cały świat i została zaadoptowana w wielu krajach w różnych odmianach. Po raz pierwszy wprowadzono budżet partycypacyjny w 1989 r. (pierwszy rok funkcjonowania to 1990) w Brazylii w mieście Porto Alegre, następnie w Belo Horizonte (od 1993). Naczelną zasadą tej formy uczestnictwa jest udział mieszkańców w tworzeniu budżetu miasta, który dokonuje się poprzez zebrania sąsiedzkie i tematyczne. Praktyka Porto Alegre pokazała, że udział w zgromadzeniu mogli brać wszyscy mieszkańcy, którzy ukończyli szesnaście lat. Mieli oni również prawo zgłaszania pomysłów i głosowania. Podczas zebrania dokonywali wyboru swoich przedstawicieli do Rady Budżetu Partycypacyjnego (dwóch radnych i dwóch zastępców) na okres jednego roku z możliwością jednej reelekcji. Zebrania odbywały się w ramach dychotomicznego podziału na: zebrania dzielnicowe (16 dzielnic) oraz zebrania tematyczne (sprawy przekraczające granice

1 Kwestie związane z lokalną partycypacją polityczną zostały zasygnalizowane przez autorkę we wcześniejszych publikacjach (2012, 2014, 2015).

jednej dzielnicy). Zebrania tematyczne zogniskowane zostały wokół: transportu i ruchu miejskiego, kultury, rozwoju ekonomicznego i podatków, edukacji, sportu i wypoczynku, zdrowia i pomocy społecznej oraz planowania, rozwoju miasta, przestrzeni publicznej i ochrony środowiska. Uczestnicy zgromadzeń dokonywali również wyboru delegatów, którzy tworzyli Fora Delegatów (dzielnicowych i tematycznych). Główna ich rola polegała na mobilizowaniu mieszkańców do udziału w kolejnych zebraniach (Górski: 2005, 2007).

Definicja budżetu partycypacyjnego opiera się na pięciu zasadniczych kwestiach, ilustrujących proces uczestnictwa obywateli w podejmowaniu decyzji w sprawie wydatkowania publicznych pieniędzy. Aby mówić o klasycznej formie budżetu partycypacyjnego, musi zaistnieć (Sintomer, Herzberg, Rocke: 2008):

- debata dotycząca kwestii finansowych (budżetowych) skupiająca się na podziale ograniczonych środków,
- jednostka terytorialna powinna posiadać władzę administracyjną oraz pochodzące z wyborów organy władzy, ponieważ ustalenia na poziomie sąsiedzkim są niewystarczające,
- zasada powtarzalności – spotkania powinny odbywać się cyklicznie, jedno spotkanie bądź jedno referendum to za mało, aby decydować nad sprawami finansowymi,
- zasada dyskutowalności – umożliwienie udziału obywateli w zebraniach organów władz i administracji w celu odbycia publicznej debaty w trakcie specjalnych spotkań,
- zasada odpowiedzialności – wszelkie działania podjęte w ramach budżetu partycypacyjnego powinny być rozliczone.

W toku prowadzonych badań udało się wyróżnić sześć typów budżetu partycypacyjnego (Sintomer, Herzberg, Rocke: 2008):

1. Europejski model Porto Alegre (uwaga mieszkańców skupia się na konkretnych inwestycjach w ramach pojawiających się potrzeb, a władze lokalne muszą realizować pomysły mieszkańców) – realizowany w Cordobie (Hiszpania).
2. Partycypacja zorganizowanych grup interesu (dotyczy dostrzeżenia problemu i ustalenia zaleceń dla lokalnych decydentów; realizacja pomysłów przybiera luźniejszy charakter, niekiedy kończąc się konsultacjami społecznymi) – realizowany w Madrycie (Hiszpania).
3. Fundusz społecznościowy na poziomie lokalnym i miejskim (fundusz przeznaczony do dyspozycji mieszkańców nie pochodzi ze środków publicznych lub jest tylko częściowy, instytucje publiczne nie podejmują ostatecznej decyzji gdzie powinny trafić pieniądze) – realizowany w Bradford (Wielka Brytania).

4. Negocjacje publiczno-prawne (prywatne firmy mogą wносить swój wkład do budżetu, co daje im możliwość kształtowania budżetu partycypacyjnego) – realizowany w Płocku (Polska).
5. Partycypacja sąsiedzka (mieszkańcy nie mają dużego wpływu na kształt budżetu, jedyna ich rola polega na możliwości uczestniczenia w posiedzeniach rady miejskiej) – realizowany w Pont-de-Claix (Francja).
6. Konsultacje dotyczące finansów publicznych (raz lub dwa razy do roku odbywa się spotkanie władz miasta z mieszkańcami, na spotkaniach są oni informowani o inwestycjach, a także mogą zgłaszać swoje sugestie, jednakże biorąc pod uwagę częstotliwość spotkań, potrzeby mieszkańców są słabo dostrzegalne) – realizowany w Emsdetten (Niemcy).

W polskiej wersji, jak zauważa Monika Sidor, należy wyodrębnić trzy modele budżetu partycypacyjnego. Pierwszy stosując kryterium przestrzenne, wyróżnia model ogólnomiejski lub dotyczący poszczególnych dzielnic (lokalny). Drugi zwraca uwagę na inicjatora projektów, wyróżniając inicjatywę władz bądź organizacji pozarządowych. Trzeci, ostatni, skupia się na modelu zaproponowanym przez mieszkańców (Sidor 2014).

Budżet partycypacyjny jako problem badawczy

Proces tworzenia budżetu partycypacyjnego (BP) zwrócił w ostatnich latach szczególną uwagę naukowców oraz praktyków administracji samorządowej. Moda na tworzenie BP owładnęła już wszystkie kontynenty. Jak uważają Zhang i Liao (2011), budżet partycypacyjny jest procesem demokratycznego tworzenia polityki, w którym władze zapraszają obywateli do udziału w tworzeniu budżetu oraz dają im bezpośredni wpływ na alokację środków.

W teorii demokracji uczestniczącej obywatele mają znaczący wpływ na kształtowanie otaczającej rzeczywistości. Zwiększony udział obywateli przyczynia się do integracji poszczególnych środowisk, a co za tym idzie zachęcania do wykorzystywania „obywatelskich umiejętności i cnót”, doprowadzając do podejmowania racjonalnych decyzji opartych na rozumieniu zachodzących procesów w przestrzeni publicznej, przyczyniając się do zwiększenia legitymizacji (Michels, De Graaf 2010).

Tabela 1. Aspekty aktywności obywateli i demokracji.

Aspekt	Wyjaśnienie	Perspektywa teoretyczna
Włączenie	Umożliwia indywidualne głosy do bycia wysłuchanym (otwartość, różnorodność opinii)	Kapitał społeczny Demokracja deliberatywna
Umiejętności i cnoty obywatelskie	Umiejętności obywatelskie (rozważanie kwestii publicznych, prowadzenie spotkań) i cnoty obywatelskie (zaangażowanie społeczeństwa i odpowiedzialność, poczucie obywatela publicznego, aktywny udział w życiu publicznym, wzajemność)	Demokracja deliberatywna Kapitał społeczny
Deliberacja	Racjonalne decyzje oparte na rozumowaniu publicznej (wymiana argumentów i przesunięćpreferencje)	Demokracja deliberatywna
Legitymizacja	Wsparcie dla procesu i wyniku	Demokracja partycypacyjna

Źródło: (Michels, De Graaf 2010).

Podjmując się analizy tekstów dotyczących tematyki budżetu partycypacyjnego, można dostrzec ewolucję podejmowanych tematów. Pierwsze teksty dotyczyły głównie funkcjonowania BP w Ameryce Południowej (Hernández-Medina 2007) ze szczególnym uwzględnieniem casestudy – Porto Alegre. W kolejnych latach literatura wzbogaciła się o przykłady wdrażania PB w Europie (Krenjova, Raudla 2013) i na pozostałych kontynentach. Najnowsze badania ukazują trend zmienionej optyki badawczej, która ogniskuje się wokół wpływu udziału obywateli na PB, z uwzględnieniem podziału na płeć, pochodzenie itd. (Palacios 2016; Funk 2015; Baiocchi, Ganuza 2014).

Edbod i Franklin (2006) przeanalizowali ewolucję terminologii i elementów partycypacji politycznej w kontekście budżetu. Wyróżnili oni także cztery elementy, które mają bezpośredni wpływ na proces partycypacji i które można wykorzystać w badaniach empirycznych w celu wyjaśnienia procesów zachodzących w samorządzie terytorialnym. Wskazali po pierwsze warunki systemowe (rządowe); po drugie zaprojektowanie procesu budżetowania (ile czasu zajmie, kto bierze udział, skąd pozyskane są środki); po trzecie – mechanizm stymulowania udziału; po czwarte cele i efekty udziału w podejmowaniu decyzji budżetowych. Tak wydźbione kategorie mają posłużyć do wnikliwej analizy poszczególnych budżetów partycypacyjnych, jako kalka przy badaniach empirycznych.

Lavin, J.M., Rios Insua (2010) dowodzą, że ogromnej gamy można wyróżnić kilka instrumentów partycypacji, które mogą zostać wykorzystane przez mieszkańców podczas tworzenia budżetu partycypacyjnego. Należą do nich:

przygotowanie dokumentacji na podstawie dostępnych wcześniej informacji, negocjacje, arbitraż, głosowanie, debatę, wybór przedstawicieli, partycypację wyrywkową (wybiórczą).

Sintomer Y., Herzberg C., Röcke A., Allegretti G. (2012) ukazali empiryczne podejście (BP) w oparciu o analizę materiału teoretycznego. Przeanalizowali oni dwadzieścia europejskich miast, dzięki temu udało im się wyróżnić sześć modeli partycypacji obywatelskiej, które można odnieść do badań budżetu partycypacyjnego: demokrację partycypacyjną, demokrację sąsiedzka, modernizację partycypacji, partycypację wielopartnerską, neo-koropracjonizm oraz rozwój społeczności. To, w jaki sposób funkcjonują BP, zależy właśnie w głównej mierze od aktorów, posiadanych zasobów oraz tego, jaką rolę odgrywają w nim mieszkańcy.

Problematyka badań

Zasadniczą kwestią w prowadzonych badaniach jest zwrócenie uwagi na możliwość współdecydowania mieszkańców w tworzeniu budżetu gminy. Postawione hipotezy badawcze pozwolą na sprawdzenie poparcia dla możliwości współdecydowania mieszkańców w tworzeniu budżetu gminy. H1: Osoby młodsze częściej angażują się we współdecydowanie budżetu gminy; H2: Osoby z zadeklarowanymi poglądami politycznymi częściej angażują się we współdecydowanie o budżecie gminy; H3: Osoby w poszczególnych elektoratach popierają w inny sposób możliwość współdecydowania o budżecie gminy; H4: Osoby popierające konkretnych kandydatów w I i II turze wyborów prezydenckich deklarują różne możliwości współdecydowania w budżecie gminy.

Zweryfikowanie postawionych hipotez badawczych umożliwi zobrazowanie poziomu zaangażowania i współdecydowania w dokonywanych inwestycjach i rozwoju społeczności lokalnych.

Wyniki badań

Tabela 2. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Popieram przyznanie mieszkańcom możliwości zgłaszania propozycji i decydowania o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę” w poszczególnych elektoratach w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	7	3	32	77	96	215
	procent	3,3	1,4	14,9	35,8	44,7	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	8	7	29	77	159	280
	procent	2,9	2,5	10,4	27,5	56,8	100,0
Paweł Kukiz	ilość	6	5	13	33	55	112
	procent	5,4	4,5	11,6	29,5	49,1	100,0
Inny kandydat	ilość	3	7	18	46	60	134
	procent	2,2	5,2	13,4	34,3	44,8	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	3	1	33	69	79	185
	procent	1,6	0,5	17,8	37,3	42,7	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Tabela 3. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Popieram przyznanie mieszkańcom możliwości zgłaszania propozycji i decydowania o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę” w poszczególnych elektoratach w drugiej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	12	9	42	116	140	319
	procent	3,8	2,8	13,2	36,4	43,9	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	8	9	35	94	187	333
	procent	2,4	2,7	10,5	28,2	56,2	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	7	5	48	92	122	274
	procent	2,6	1,8	17,5	33,6	44,5	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Największa aktywność w przypadku popierania przez mieszkańców możliwości zgłaszania propozycji i decydowania o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę, należy elektorat Bronisława Komorowskiego zdecydowanie tak (56,8%) oraz Andrzeja Dudy (44,7%). Deklaracje te potwierdziły się również w drugiej turze wyborów, w której największą aktywność wykazał elektorat B. Komorowskiego przed elektorem A. Dudą, jednocześnie duża część niegłosujących popierała wyżej wymienioną inicjatywę.

Tabela 4. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Popieram przyznanie mieszkańcom możliwości zgłaszania propozycji i decydowania o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę” w poszczególnych elektoratach w wyborach do Sejmu w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Koalicja Zjednoczona Lewica	ilość	1	0	3	15	48	67
	procent	1,5	0,0	4,5	22,4	71,6	100,0
KW Kukiz'15	ilość	5	5	11	24	45	90
	procent	5,6	5,6	12,2	26,7	50,0	100,0
Nowoczesna Ryszarda Petru	ilość	2	0	7	20	29	58
	procent	3,4	0,0	12,1	34,5	50,0	100,0
Platforma Obywatelska RP	ilość	4	7	22	67	106	206
	procent	1,9	3,4	10,7	32,5	51,5	100,0
Polskie Stronnictwo Ludowe	ilość	0	0	6	15	23	44
	procent	0,0	0,0	13,6	34,1	52,3	100,0
Prawo i Sprawiedliwość	ilość	9	2	28	76	84	199
	procent	4,5	1,0	14,1	38,2	42,2	100,0
Inny komitet	ilość	2	5	9	26	50	92
	procent	2,2	5,4	9,8	28,3	54,3	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	4	4	39	59	64	170
	procent	2,4	2,4	22,9	34,7	37,6	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Najmniej zainteresowani budżetowaniem są wyborcy deklarujący poparcie dla PiS, łącznie głosów na tak – 80,4%, natomiast najwyższe poparcie deklarował elektorat Koalicji Zjednoczonej Lewicy 94%.

Tabela 5. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Popieram przyznanie mieszkańcom możliwości zgłaszania propozycji i decydowania o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę” w kontekście deklarowanych poglądów politycznych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Lewica	ilość	4	5	15	52	111	187
	procent	2,1	2,7	8,0	27,8	59,4	100,0
Centrum	ilość	5	5	28	55	96	189
	procent	2,6	2,6	14,8	29,1	50,8	100,0
Prawica	ilość	11	6	45	107	144	313
	procent	3,5	1,9	14,4	34,2	46,0	100,0
Nie wiem/ nie potrafię określić	ilość	7	7	37	88	98	237
	procent	3,0	3,0	15,6	37,1	41,4	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

W kontekście deklarowanych poglądów politycznych największe zainteresowanie współdecydowaniem budżetowaniem lokalnym najczęściej deklarują osoby o poglądach lewicowych (59,4%), następnie centrowych (50,8%), tych z prawicowymi jest nieznacznie mniej (46%).

Tabela 6. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Popieram przyznanie mieszkańcom możliwości zgłaszania propozycji i decydowania o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę” w poszczególnych przedziałach wiekowych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
18-24	ilość	2	3	11	36	53	105
	procent	1,9	2,9	10,5	34,3	50,5	100,0
25-34	ilość	4	5	28	66	79	182
	procent	2,2	2,7	15,4	36,3	43,4	100,0
35-44	ilość	4	3	28	45	83	163
	procent	2,5	1,8	17,2	27,6	50,9	100,0
45-54	ilość	2	7	17	35	81	142
	procent	1,4	4,9	12,0	24,6	57,0	100,0
55-64	ilość	6	2	16	54	86	164
	procent	3,7	1,2	9,8	32,9	52,4	100,0
65 i więcej	ilość	9	3	25	66	67	170
	procent	5,3	1,8	14,7	38,8	39,4	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Dokonując analizy odpowiedzi na pytanie dotyczące poparcia mieszkańców dla możliwości zgłaszania propozycji konkretnych inwestycji czynionych przez gminę, najbardziej aktywne okazują się osoby w wieku 55-64 lata oraz 18-24 lata (najwięcej wskazań na „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Pozostałe grupy wiekowe, popierają taką inicjatywę, jednakże w nieznacznie niższym stopniu.

Druga kwestia, o którą zapytano respondentów, dotyczyła chęci decydowania o konkretnych inwestycjach związanych z inwestowaniem i remontami, poprawą bezpieczeństwa, kulturą i sztuką oraz sportem i rekreacją.

Tabela 7. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: inwestycji i remontów infrastruktury” w poszczególnych elektoratach w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	3	7	28	89	88	215
	procent	1,4	3,3	13,0	41,4	40,9	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	8	1	29	94	148	280
	procent	2,9	0,4	10,4	33,6	52,9	100,0
Paweł Kukiz	ilość	4	6	13	37	52	112
	procent	3,6	5,4	11,6	33,0	46,4	100,0
Inny kandydat	ilość	2	9	20	41	62	134
	procent	1,5	6,7	14,9	30,6	46,3	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	2	12	31	56	84	185
	procent	1,1	6,5	16,8	30,3	45,4	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Biorąc pod uwagę poszczególne elektoraty w pierwszej turze wyborów, kwestia wpływu na inwestycje i remonty infrastruktury, przeważa chęć współdecydowania, najwyżej w elektoratach Andrzeja Dudy i Bronisława Komorowskiego, należy jednak nadmienić, iż w pozostałych elektoratach wskazanie „tak” i „raczej tak” znacznie przeważało nad pozostałymi odpowiedziami. W przypadku drugiej tury wyborów najbardziej zdecydowane okazały się osoby popierające B. Komorowskiego. Chociaż odnotowuje się silną chęć decydowania przez mieszkańców, gdyż ponad $\frac{3}{4}$ pytanym opowiada się za wskazaniem „zdecydowanie tak” i „raczej tak”.

Tabela 8. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: inwestycji i remontów infrastruktury” w poszczególnych elektoratach w drugiej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	7	14	38	127	133	319
	procent	2,2	4,4	11,9	39,8	41,7	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	8	6	38	103	178	333
	procent	2,4	1,8	11,4	30,9	53,5	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	4	15	45	87	123	274
	procent	1,5	5,5	16,4	31,8	44,9	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Tabela 9. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: inwestycji i remontów infrastruktury” w poszczególnych elektoratach w wyborach do Sejmu w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Koalicja Zjednoczona Lewica	ilość	2	0	5	14	46	67
	procent	3,0	0,0	7,5	20,9	68,7	100,0
KW Kukiz'15	ilość	5	2	10	28	45	90
	procent	5,6	2,2	11,1	31,1	50,0	100,0
Nowoczesna Ryszarda Petru	ilość	2	2	7	25	22	58
	procent	3,4	3,4	12,1	43,1	37,9	100,0
Platforma Obywatelska RP	ilość	3	5	26	72	100	206
	procent	1,5	2,4	12,6	35,0	48,5	100,0
Polskie Stronnictwo Ludowe	ilość	0	1	4	14	25	44
	procent	0,0	2,3	9,1	31,8	56,8	100,0
Prawo i Sprawiedliwość	ilość	2	6	27	87	77	199
	procent	1,0	3,0	13,6	43,7	38,7	100,0
Inny komitet	ilość	2	6	9	29	46	92
	procent	2,2	6,5	9,8	31,5	50,0	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	3	13	33	48	73	170
	procent	1,8	7,6	19,4	28,2	42,9	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Biorąc pod uwagę preferencje partyjne, we wszystkich badanych grupach przeważa odpowiedź ze wskazaniem „zdecydowanie tak i „raczej tak”, możliwość decydowania w sprawach związanych z infrastrukturą i remontami. Najwięcej w przypadku Koalicji Zjednoczonej Lewicy oraz PSL, we wszystkich badanych grupach wskazania te przekroczyły 80% odpowiedzi, najmniejszy wskaźnik (70%) pojawił się wśród osób, które nie głosowały lub nie pamiętają o tym fakcie.

Tabela 10. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: inwestycji i remontów infrastruktury” kontekście deklarowanych poglądów politycznych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Lewica	ilość	5	5	16	45	116	187
	procent	2,7	2,7	8,6	24,1	62,0	100,0
Centrum	ilość	3	2	30	72	82	189
	procent	1,6	1,1	15,9	38,1	43,4	100,0
Prawica	ilość	6	14	35	123	135	313
	procent	1,9	4,5	11,2	39,3	43,1	100,0
Nie wiem/ nie potrafię określić	ilość	5	14	40	77	101	237
	procent	2,1	5,9	16,9	32,5	42,6	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Wśród deklaracji ideologicznych większość deklarujących i określających swoje poglądy polityczne wskazała ważność podejmowania decyzji w swojej gminie w zakresie infrastruktury i remontów, nieznacznie niższy odsetek odnotowano w przypadku osób niepotrafiących określić swoich poglądów.

Tabela 11. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: inwestycji i remontów infrastruktury” w poszczególnych przedziałach wiekowych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
18-24	ilość	3	8	10	32	52	105
	procent	2,9	7,6	9,5	30,5	49,5	100,0
25-34	ilość	2	11	28	62	79	182
	procent	1,1	6,0	15,4	34,1	43,4	100,0
35-44	ilość	2	1	20	56	84	163
	procent	1,2	0,6	12,3	34,4	51,5	100,0
45-54	ilość	2	3	15	44	78	142
	procent	1,4	2,1	10,6	31,0	54,9	100,0
55-64	ilość	5	4	23	59	73	164
	procent	3,0	2,4	14,0	36,0	44,5	100,0
65 i więcej	ilość	5	8	25	64	68	170
	procent	2,9	4,7	14,7	37,6	40,0	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Decydowanie o inwestycjach i remontach infrastruktury gminnej największe poparcie ma wśród osób w średnim wieku (przedział wiekowy 35-44 oraz 45-55), ponad 85% wskazań, najniższy natomiast wśród osób starszych powyżej 65 roku życia i osób młodych w przedziale wiekowym 25-34 lata.

Tabela 12. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: poprawy bezpieczeństwa” w poszczególnych elektoratach w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	3	4	29	80	99	215
	procent	1,4	1,9	13,5	37,2	46,0	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	6	6	25	93	150	280
	procent	2,1	2,1	8,9	33,2	53,6	100,0
Paweł Kukiz	ilość	3	6	13	32	58	112
	procent	2,7	5,4	11,6	28,6	51,8	100,0
Inny kandydat	ilość	2	5	17	53	57	134
	procent	1,5	3,7	12,7	39,6	42,5	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	1	7	29	54	94	185
	procent	0,5	3,8	15,7	29,2	50,8	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Podobnie jak w poprzednim pytaniu, w przypadku zadeklarowanych preferencji w pierwszej turze wyborów, elektorat B. Komorowskiego wykazał największą chęć decydowania o sprawach bezpieczeństwa swojej gminy (86,8%), tuż przed elektoratem A. Dudy, tendencja ta potwierdziła się również w drugiej turze wyborów.

Tabela 13. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: poprawy bezpieczeństwa” w poszczególnych elektoratach w drugiej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	6	9	42	118	144	319
	procent	1,9	2,8	13,2	37,0	45,1	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	5	8	30	107	183	333
	procent	1,5	2,4	9,0	32,1	55,0	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	4	11	41	87	131	274
	procent	1,5	4,0	15,0	31,8	47,8	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Tabela 14. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: poprawy bezpieczeństwa” w poszczególnych elektoratach w wyborach do Sejmu w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Koalicja Zjednoczona Lewica	ilość	2	0	7	16	42	67
	procent	3,0	0,0	10,4	23,9	62,7	100,0
KW Kukiz'15	ilość	4	2	9	26	49	90
	procent	4,4	2,2	10,0	28,9	54,4	100,0
Nowoczesna Ryszarda Petru	ilość	1	3	6	23	25	58
	procent	1,7	5,2	10,3	39,7	43,1	100,0
Platforma Obywatelska RP	ilość	3	5	18	80	100	206
	procent	1,5	2,4	8,7	38,8	48,5	100,0
Polskie Stronnictwo Ludowe	ilość	0	0	5	12	27	44
	procent	0,0	0,0	11,4	27,3	61,4	100,0
Prawo i Sprawiedliwość	ilość	1	4	25	81	88	199
	procent	0,5	2,0	12,6	40,7	44,2	100,0
Inny komitet	ilość	2	3	8	27	52	92
	procent	2,2	3,3	8,7	29,3	56,5	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	2	11	35	47	75	170
	procent	1,2	6,5	20,6	27,6	44,1	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

W przypadku osób głosujących w wyborach do Sejmu w 2015 r., we wszystkich badanych grupach kwestia poprawy bezpieczeństwa okazała się ważna, wskazania na „zdecydowanie tak” i „raczej tak” przekroczyły 80%. Jedyne wśród osób niegłosujących lub tych, które nie pamiętają wyboru wskazania te wyniosły 71%.

Tabela 15. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: poprawy bezpieczeństwa” w kontekście deklarowanych poglądów politycznych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Lewica	ilość	2	3	17	52	113	187
	procent	1,1	1,6	9,1	27,8	60,4	100,0
Centrum	ilość	3	4	23	65	94	189
	procent	1,6	2,1	12,2	34,4	49,7	100,0
Prawica	ilość	5	12	35	117	144	313
	procent	1,6	3,8	11,2	37,4	46,0	100,0
Nie wiem/ nie potrafię określić	ilość	5	9	38	78	107	237
	procent	2,1	3,8	16,0	32,9	45,1	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

W rozkładzie deklaracji ze względu na kwestię ideową, osoby deklarujące poglądy lewicowe wykazały najwyższą chęć decydowania na temat bezpieczeństwa swojej gminy, podobny poziom reprezentowały osoby deklarujące poglądy centrowe i prawicowe, natomiast najniżej osoby niepotrafiące określić swoich poglądów.

Tabela 16. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: poprawy bezpieczeństwa” w poszczególnych przedziałach wiekowych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
18-24	ilość	1	6	10	35	53	105
	procent	1,0	5,7	9,5	33,3	50,5	100,0
25-34	ilość	1	6	22	61	92	182
	procent	0,5	3,3	12,1	33,5	50,5	100,0
35-44	ilość	2	3	18	56	84	163
	procent	1,2	1,8	11,0	34,4	51,5	100,0
45-54	ilość	1	6	12	42	81	142
	procent	0,7	4,2	8,5	29,6	57,0	100,0
55-64	ilość	4	1	22	54	83	164
	procent	2,4	0,6	13,4	32,9	50,6	100,0
65 i więcej	ilość	6	6	29	64	65	170
	procent	3,5	3,5	17,1	37,6	38,2	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Uwzględniając podział na różne kategorie wiekowe zauważa się wysokie zainteresowanie badanych w sferze decydowania nad poprawą bezpieczeństwa w gminie, w której się zamieszkuje. Najmniejsze zainteresowanie tą kwestią odnotowano tylko wśród osób po 65 roku życia.

Tabela 17. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: kultury i sztuki” w poszczególnych elektoratach w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	1	7	39	87	81	215
	procent	0,5	3,3	18,1	40,5	37,7	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	9	10	29	102	130	280
	procent	3,2	3,6	10,4	36,4	46,4	100,0
Paweł Kukiz	ilość	2	10	15	34	51	112
	procent	1,8	8,9	13,4	30,4	45,5	100,0
Inny kandydat	ilość	6	11	27	43	47	134
	procent	4,5	8,2	20,1	32,1	35,1	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	4	11	39	56	75	185
	procent	2,2	5,9	21,1	30,3	40,5	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Dokonując analizy deklaracji chęci decydowania w sferze kultury i sztuki na poziomie gminnym, największe zaangażowanie zarówno w pierwszej, jak i w drugiej turze wyborów ponownie wykazuje elektorat B. Komorowskiego, tuż przed popierającymi A. Dudę. Najmniejsze zainteresowanie tą kwestią prezentowały osoby popierające w pierwszej turze wyborów innego kandydata.

Tabela 18. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: kultury i sztuki” w poszczególnych elektoratach w drugiej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	6	17	56	124	116	319
	procent	1,9	5,3	17,6	38,9	36,4	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	9	14	40	118	152	333
	procent	2,7	4,2	12,0	35,4	45,6	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	7	18	53	80	116	274
	procent	2,6	6,6	19,3	29,2	42,3	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Tabela 19. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym zdecydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: kultury i sztuki” w poszczególnych elektoratach w wyborach do Sejmu w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Koalicja Zjednoczona Lewica	ilość	3	1	7	17	39	67
	procent	4,5	1,5	10,4	25,4	58,2	100,0
KW Kukiz'15	ilość	4	6	12	28	40	90
	procent	4,4	6,7	13,3	31,1	44,4	100,0
Nowoczesna Ryszarda Petru	ilość	2	3	9	23	21	58
	procent	3,4	5,2	15,5	39,7	36,2	100,0
Platforma Obywatelska RP	ilość	3	11	25	77	90	206
	procent	1,5	5,3	12,1	37,4	43,7	100,0
Polskie Stronnictwo Ludowe	ilość	1	1	6	13	23	44
	procent	2,3	2,3	13,6	29,5	52,3	100,0
Prawo i Sprawiedliwość	ilość	2	9	34	82	72	199
	procent	1,0	4,5	17,1	41,2	36,2	100,0
Inny komitet	ilość	3	6	15	29	39	92
	procent	3,3	6,5	16,3	31,5	42,4	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	4	12	41	53	60	170
	procent	2,4	7,1	24,1	31,2	35,3	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Z analiz powyższych danych wynika, iż bez względu na deklarowaną sympatię partyjną, ankietowani wysoko ocenili możliwość decydowania w kwestii kultury i sztuki w swojej gminie. Najbardziej aktywny okazał się elektorat PO RP i PSL, najniższy poziom zanotowano wśród osób, które nie brały udziału w głosowaniu do Sejmu w 2015 r.

Tabela 20. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: kultury i sztuki” w kontekście deklarowanych poglądów politycznych.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Lewica	ilość	5	9	18	57	98	187
	procent	2,7	4,8	9,6	30,5	52,4	100,0
Centrum	ilość	5	8	34	66	76	189
	procent	2,6	4,2	18,0	34,9	40,2	100,0
Prawica	ilość	7	18	49	118	121	313
	procent	2,2	5,8	15,7	37,7	38,7	100,0
Nie wiem/ nie potrafię określić	ilość	5	14	48	81	89	237
	procent	2,1	5,9	20,3	34,2	37,6	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Wyniki badań przedstawiające odpowiedź na pytanie w kontekście deklarowanych poglądów politycznych świadczą o tym, że największą aktywność wykazują osoby o poglądach lewicowych (82,9%), najniższą osoby, które nie potrafią zakwalifikować swoich poglądów.

Tabela 21. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym zdecydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: kultury i sztuki” w poszczególnych przedziałach wiekowych.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
18-24	ilość	5	5	14	35	46	105
	procent	4,8	4,8	13,3	33,3	43,8	100,0
25-34	ilość	2	11	29	59	81	182
	procent	1,1	6,0	15,9	32,4	44,5	100,0
35-44	ilość	3	7	27	63	63	163
	procent	1,8	4,3	16,6	38,7	38,7	100,0
45-54	ilość	2	7	18	46	69	142
	procent	1,4	4,9	12,7	32,4	48,6	100,0
55-64	ilość	4	10	26	52	72	164
	procent	2,4	6,1	15,9	31,7	43,9	100,0
65 i więcej	ilość	6	9	35	67	53	170
	procent	3,5	5,3	20,6	39,4	31,2	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Kwestia inwestycji gminnych związanych z kulturą i sztuką jest istotna dla osób w przedziale wiekowym 45-54 lata, nie mniej ważna natomiast dla osób z pozostałych grup – 18-24, 25-34, 35-44 lata. Najmniej zainteresowane tym zagadnieniem są osoby po 65 roku życia.

Tabela 22. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: sportu i rekreacji” w poszczególnych elektoratach w pierwszej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	2	12	32	80	89	215
	procent	0,9	5,6	14,9	37,2	41,4	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	7	10	39	84	140	280
	procent	2,5	3,6	13,9	30,0	50,0	100,0
Paweł Kukiz	ilość	3	10	15	25	59	112
	procent	2,7	8,9	13,4	22,3	52,7	100,0
Inny kandydat	ilość	6	5	24	50	49	134
	procent	4,5	3,7	17,9	37,3	36,6	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	1	10	35	54	85	185
	procent	0,5	5,4	18,9	29,2	45,9	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Dokonując analizy preferencji osób głosujących w pierwszej turze wyborów prezydenckich, największe zainteresowanie sprawami związanymi ze sportem i rekreacją wyraziły osoby popierające kandydaturę B. Komorowskiego (80%). W przypadku drugiej tury wyborów zarówno elektorat B. Komorowskiego, jak i A. Dudy wykazał podobne zainteresowanie tą tematyką (78,9% oraz 77,4%).

Tabela 23. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: sportu i rekreacji” w poszczególnych elektoratach w drugiej turze wyborów prezydenckich w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Andrzej Duda	ilość	6	21	45	112	135	319
	procent	1,9	6,6	14,1	35,1	42,3	100,0
Bronisław Komorowski	ilość	7	12	49	102	163	333
	procent	2,1	3,6	14,7	30,6	48,9	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	6	14	51	79	124	274
	procent	2,2	5,1	18,6	28,8	45,3	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Tabela 24. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: sportu i rekreacji” w poszczególnych elektoratach w wyborach do Sejmu w 2015 r.

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Koalicja Zjednoczona Lewica	ilość	3	0	10	18	36	67
	procent	4,5	0,0	14,9	26,9	53,7	100,0
KW Kukiz'15	ilość	5	3	12	22	48	90
	procent	5,6	3,3	13,3	24,4	53,3	100,0
Nowoczesna Ryszarda Petru	ilość	1	2	10	21	24	58
	procent	1,7	3,4	17,2	36,2	41,4	100,0
Platforma Obywatelska RP	ilość	3	9	29	69	96	206
	procent	1,5	4,4	14,1	33,5	46,6	100,0
Polskie Stronictwo Ludowe	ilość	0	1	5	13	25	44
	procent	0,0	2,3	11,4	29,5	56,8	100,0
Prawo i Sprawiedliwość	ilość	1	15	29	73	81	199
	procent	0,5	7,5	14,6	36,7	40,7	100,0
Inny komitet	ilość	4	2	12	29	45	92
	procent	4,3	2,2	13,0	31,5	48,9	100,0
Nie głosowałem(am) / nie pamiętam	ilość	2	15	38	48	67	170
	procent	1,2	8,8	22,4	28,2	39,4	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

Najbardziej zainteresowane możliwością decydowania o inwestycjach z zakresu sportu i rekreacji okazały się osoby popierające w wyborach do Sejmu w 2015 r. PSL (86,3% - wskazań na „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). W pozostałych elektoratach na zbliżonym poziomie – ponad $\frac{3}{4}$ wskazań – wykazano poparcie dla wyżej wymienionej inicjatywy – KZL, PO RP oraz osoby głosujące na inny komitet.

Tabela 25. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym decydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: sportu i rekreacji” w kontekście deklarowanych poglądów politycznych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
Lewica	ilość	7	3	19	55	103	187
	procent	3,7	1,6	10,2	29,4	55,1	100,0
Centrum	ilość	4	3	37	59	86	189
	procent	2,1	1,6	19,6	31,2	45,5	100,0
Prawica	ilość	4	25	45	106	133	313
	procent	1,3	8,0	14,4	33,9	42,5	100,0
Nie wiem/ nie potrafię określić	ilość	4	16	44	73	100	237
	procent	1,7	6,8	18,6	30,8	42,2	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

W przypadku badań deklaracji ideologicznych, wśród osób deklarujących swoje poglądy polityczne najbardziej aktywny okazał się elektorat lewicowy, wskazując poparcie dla lokalnych inicjatyw z zakresu sportu i rekreacji (84,5%), pozostali deklarujący swoje poglądy dokonali zbieżnych wskazań: centrum – 76,5%, prawica – 76,4%.

Tabela 26. Rozkład ilościowy i procentowy ustosunkowań wobec twierdzenia „Chciałbym/chciałabym zdecydować o wyborze konkretnych inwestycji czynionych przez gminę w sferze: sportu i rekreacji” w poszczególnych przedziałach wiekowych

		Zdecydowanie NIE	Raczej NIE	Trudno powiedzieć	Raczej TAK	Zdecydowanie TAK	Razem
18-24	ilość	1	3	11	35	55	105
	procent	1,0	2,9	10,5	33,3	52,4	100,0
25-34	ilość	3	6	29	54	90	182
	procent	1,6	3,3	15,9	29,7	49,5	100,0
35-44	ilość	3	7	23	58	72	163
	procent	1,8	4,3	14,1	35,6	44,2	100,0
45-54	ilość	2	7	16	42	75	142
	procent	1,4	4,9	11,3	29,6	52,8	100,0
55-64	ilość	4	11	29	45	75	164
	procent	2,4	6,7	17,7	27,4	45,7	100,0
65 i więcej	ilość	6	13	37	59	55	170
	procent	3,5	7,6	21,8	34,7	32,4	100,0

Źródło: opracowanie własne w ramach projektu „Preferencje polityczne. Postawy-Identyfikacje-Zachowania”

W przypadku inwestycji z zakresu sportu i rekreacji najczęściej głosów na te formę partycypacji oddały osoby najmłodsze w wieku 18-24 oraz 45-54. Najmniejszym poparciem tej sfery gminnych wydatków zainteresowane są osoby po 65 roku życia oraz w przedziale 55-64.

Podsumowanie

Respondenci jasno wykazali, że sprawy związane z współdecydowaniem w budżet gminy i udział w podejmowaniu decyzji stanowią istotne znaczenie w kształtowaniu lokalnej demokracji. Ma to bezpośrednie przełożenie na funkcjonowanie wspólnoty lokalnej. Z przeprowadzonych badań wynika, iż sprawy związane z inwestycjami, infrastrukturą oraz bezpieczeństwem lokalnym są dla badanych istotniejsze aniżeli te dotyczące kultury, sztuki oraz sportu i rekreacji. Zauważa się również dużą aktywność wśród osób popierających w pierwszej i drugiej turze głosowania B. Komorowskiego – jako najaktywniejszy elektorat. Natomiast w przypadku deklarowanych poglądów politycznych nieznacznie przeważa elektorat lewicowy. W podziale na poszczególne kategorie wiekowe bardziej zaangażowane okazały się osoby w średnim wieku (przedział 35-44 oraz 45-54), najmniejsza aktywność

dotyczy osób po 65 roku życia. Budżetowanie obywatelskie stało się niezwykle popularne w Polsce i jest z powodzeniem realizowane w wielu miastach. Zyskało ono zainteresowanie zarówno władz lokalnych, jak i mieszkańców, w których ręce oddano możliwość decydowania o inwestycjach.

Bibliografia:

- Baiocchi, G., & Ganuza, E. (2014). Participatory Budgeting as if Emancipation Mattered *Politics & Society*, 42(1), 29-50.
- Ebdon, C., & Franklin, A. L. (2006). Citizen Participation in Budgeting Theory. *Public Administration Review*, 66(3), 437-447.
- Funk, K.D. (2015). Gendered Governing? Women's Leadership Styles and Participatory Institutions in Brazil. *Political Research Quarterly*, 68(3), 564-578.
- Gomez J., Rios Insua D., & Alfaro C. (2016). A participatory budget model under uncertainty. *European Journal of Operational Research*, 249(1), 351-358.
- Hernández-Medina, E. (2007). Globalizing Participation: "Exporting" the Participatory Budgeting Model from Brazil to the Dominican Republic. *Berkeley Journal Of Sociology*, 51, 69-118.
- Krenjova, J., & Raudla, R. (2013). Participatory Budgeting at the Local Level: Challenges and Opportunities for New Democracies. *Halduskultuur*, 14(1), 18-46.
- Lavin, J.M., Rios Insua, D. (2010). *Participatory Processes and Instruments*. (In): Rios, Insua, French (Eds.), e-Democracy: A Group Decision and Negotiation Approach. Springer.
- Michels, A., & De Graaf, L. (2010). Examining Citizen Participation: Local Participatory Policy Making and Democracy. *Local Government Studies*, 36(4), 477-491.
- Palacios, J. M. (2016). The sex of participatory democracy. An analysis of the theoretical approaches and experiences of participatory democracy from a feminist viewpoint. *Democratization*, 23(5), 940-959. doi:10.1080/13510347.2015.1044523.
- Sidor, M. (2014). *Budżet partycypacyjny – doświadczenia największych polskich miast*. (w): K. Kuć-Czajkowska, M. Sidor (red.), *Miasta społeczne aspekty funkcjonowania*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Sintomer, Y., Herzberg, C., & Röcke, A. (2008). Participatory Budgeting in Europe: Potentials and Challenges. *International Journal Of Urban & Regional Research*, 32(1), 164-178.
- Sintomer, Y., Herzberg, C., Röcke, A., & Allegretti, G. (2012). Transnational Models of Citizen Participation: The Case of Participatory Budgeting. *Journal Of Public Deliberation*, 8(2), 1-32.
- Zhang, Y., & Liao, Y. (2011). Participatory Budgeting in Local Government. *Public Performance & Management Review*, 35(2), 281-302.
- Zhang, Y., & Yang, K. (2009). Citizen Participation In The Budget Process: The Effect of City Managers. *Journal of Public Budgeting. Accounting & Financial Management*, 21 (2), 289-317.